

lata un lucru, totuși, nu atât de sim-
plu. Căci pentru ca să fie cu adevărat
eficace, el ar trebui să aibă spirit critic,
să posede uzul instrumentarului de spe-
cialitate și să se bucure de anume liber-
tate de spirit, adică de capacitatea de a
se obiectiva după normele criticii. Toc-
mai absența unuia sau altuia dintre aceste
atribute face, de regulă, din intervenția
sa o lucrare inadecvată și-i dă, atât de
adesea, aparența unui individ gălăgios,
cu atât mai asemănător veleitarului scan-
dalagiu, cu cât demersul său critic este
mai inadecvat.

Dar și admitând că omul nostru ar po-
seda toate însușirile unui critic, încă nu
e sigur că ar fi destul de pregătit să se
exercite. Nu că ar exista vreo incom-
patibilitate între spiritul critic speciali-
zat la școala artei și acela specializat la
școala criticii. Poetii care să facă critică
și critici care să scrie poezie constituie
un fenomen curent pe toată aria litera-
turii universale. E adevărat că, foarte ad-
esea, un anume accent pe o direcție sau
alta a spiritului hotărăște sfera împlinirii
superioare, dar, în principiu, lucru bine
cunoscut, funcțiile sînt prea înrudite în
principiul de bază al creației pentru ca
să se poată vorbi de un antagonism ire-
ductibil la formula unei coexistențe ori-
ginale. De altceva e vorba! E vorba, în
primul rînd, de condiția, de care am po-
menit în treacăt, dar pe care e bine, pen-
tru ca s-o putem cerceta, s-o numim: a-

cum, în chipul cel mai propriu, condiția
de slăbiciune a unui suspect.

Căci, nu încapă nici o îndoială, orice
scriitor care încearcă fie să provoace, fie
să revizuiască o judecată de valoare se
află, pînă la dovada contrarie, în condi-
ția de slăbiciune a unui individ suspect
de impostură. Cu atât mai suspect cu cît
ceea ce ține el să provoace sau să revi-
zuiască este o judecată care, indiferent
de motivația superioară de la care se re-
clamă, pare întotdeauna să privească in-
teresul particular al unui individ cum nu
se poate mai comun. Deci nu simplul fapt
de a vorbi despre sine îl pune în pozi-
ția de slăbiciune... Scriitorul care se pro-
pune drept obiect al atenției este un
personaj perfect cunoscut în cîmpul ar-
tei, de la autobiografie și memorii și pînă
la genul, detestabil între toate, al inter-
viului care abandonează problemele spe-
cifice ale artei ca să se limiteze, fără a-
coperire, la detaliile unei existențe fără
miracole. Ceea ce creditează atenția de
sine și discursul acestuia este recunoaș-
terea, oricît de provizorie, a valorii. În
absența unui asemenea credit, situația
de slăbiciune se caracterizează finalmente
ca un deficit de autoritate. E un deficit
nespus de greu resimțit, căci el tinde să
greveze tocmai acea libertate de care spi-
ritul critic are nevoie ca să se poată liber
exercita. Și prietenul meu trebuia să ad-
mită, cum admisesese altele altele, că nu
avea nici pic de autoritate.

telex-„teatrul” • telex-„teatrul”

Intre 17 și 26 mai a.c.
s-a desfășurat la Mediaș,
în cadrul săptămîinii cul-
tural-artistice „Flori de
mai”, o manifestare cu
profil specific în mișcarea
artistică amatoare: „Festi-
valul de teatru pentru ti-
neret și copii”, aflat la a
VI-a ediție. Au fost pre-
zentate douăsprezece spec-
tacole realizate de artiști
amatori din Alba Iulia,
Tirnăveni, Mediaș, Sighi-
șoara, Odorheiul Secuiesc,
Blaj și Focșani. ● La Tea-
trul Dramatic din Baia
Mare se repetă Noțile su-
ferințe ale tînărului W. de
Ulrich Plenzdorf, în regia
lui Virgil Andrei Vătăș și
scenografia lui Ion Bădilă,
și Sentință pentru martori
de Viorel Cacoveanu, în

regia și scenografia lui
Ion Deloreanu. ● În libră-
rii se găsește un volum de
teatru popular Brîncovea-
nu. ● Activitate intensă la
Teatrul Național din Iași,
în final de stagiune. Au
avut loc premierele piese-
lor Epital pentru George
Dillon de Osborne (re-
gia, Nicoleta Toia; sceno-
grafia, Vasile Rotaru) și
Într-un parc pe o bancă
de Ghelman (regia, S. Tai-
șler). În pregătire: Adio,
studentie de Vampilov (re-
gia, Cristina Ioviță) —
pentru sala din Suceava
și Insula de Mihail Se-
bastian (regia, Dan Stoi-
ca). Scenografia la ulti-
mele trei titluri: Rodica
Arghir. ● Vreți să rideți?
Procurați-vă discul lansat

de Electrecord — Momen-
te vesele cu Ștefan Mihă-
lescu-Brăila. ● Ploieștenii
anunță ultimele spectacole
ale acestei stagiuni: În-
drăgostiții de la 9 seara
de Adrian Dohotaru, în
regia lui Harry Eliad și
scenografia lui Vittorio
Holtier, Moartea unui ar-
tist de Horia Lovinescu,
în regia Ludmillei Szekely-
Anton și scenografia lui
Constantin Russu, Vină-
toarea de rațe de A. Vam-
pilov, pe care o pune în
scenă Andrei Mihalache în
scenografia lui Ion Țițoiu,
și Conu Leonida față cu
reacțiunea de I. L. Cara-
giale, în regia lui Dra-
goș Galgoșiu și scenogra-
fia lui Vittorio Holtier. ●

adevăr lui Gorgiu; în urma unui lung (altminteri, plin de frumoase cugetări) discurs moralizator ținut de muribun-
dul State, Domnul Decan pare a se în-
toarce la de mult uitate sentimente de
răspundere civică, demnitate și curaj,
dar convertirea durează doar o clipă :
în final, totul rămâne cum a fost. Ema-
nație a unui spirit cultivat, nu lipsită
de virtuți literare și de virtualități sce-
nice, indiscutabil educativă, piesa se
menține totuși la un nivel calitativ des-
tul de modest, iar efortul teatrului din
Pitești în direcția prospectării zonei în
general neglijate a dramaturgiei inter-
belice s-ar fi putut exercita mai profi-
tabil asupra altui autor; în orice caz,
cum se spune, intenția contează...

Desigur, ceea ce contează încă mai
mult este materializarea propunerii în
spectacol și, în acest sens, regizorul
Costin Marinescu a făcut maximum cu
putință. Suprimând o serie de meandre
ale conflictului, reordonând și concen-
trând secvențele rămase, el a izbit
să creeze pe scenă o lume vie, detesta-
bil de vie în manifestările ei, doar ap-
arent rizibile. Comicul situațiilor este ac-
centuat, dilatat, împins deliberat pînă
la absurd; iar absurdul nu mai e deloc
comic. Sarabanda de întimplări pare
desprinsă dintr-un carnaval (cu toată
recuzita de rigoare deghezări, traves-
ti-uri, farse ad-hoc), dar miza giubus-
lucurilor nu e o distracție nevinovată,
ci lupta pentru putere; că, aici, putere
înseamnă — derizoriu — domnarea
unor indivizi neputincioși, mărginiți sau,
pur și simplu, stupizi nu-i scade cu nimic
prețul și nici nu diminuează ferocitatea
mijloacelor alese spre a o obține. În acest
context, lirada profund etică și realmente
patetică a lui State, tratată contrapunc-
tic în ton perfect sobru, devine doar o
altă fațetă a absurdului: un război por-
tut cu o sabie de lemn... Remarcabil este
faptul că regizorul întreprinde demon-
strația cu discreție, fără sublinieri didac-
tice, păstrind tot timpul aparența de

joc vesel a fabulei. De asemenea, faptul
că a alcătuit o distribuție ireproșabilă,
conducind-o cu abilitate în condițiile difi-
cile în care majoritatea actorilor tre-
buie să susțină mai multe partituri, ade-
sea foarte diferite structural — și îi vom
cita, ca exemple deplin convingătoare,
pe Ion Roxin (Gorgiu, Profesorul 7, plus
un episod în travestă) și pe Ion Lupu
(Jenică, Profesorul 1, Un asistent). An-
gela Radoslăvescu — indeobște cunos-
cută ca interpretă de roluri „serioase” —
oferă, în Doamna Decan, surpriza unui
temperament comic de forță și subti-
litate. La aniversarea a 40 de ani de
teatru, Ion Focea realizează rolul titu-
lar cu impecabilă profesionalitate, do-
zînd atent nuanțele și subtextul repli-
cilor.

Discutabilă și destul de derutantă, în
spectacol, mi s-a părut scenografia Mi-
haelei Dînu-Pițigoi. Costumele sînt ete-
roclite ca stil și posibilitate de situare
în epocă **fin de siècle**, anii '20 și dece-
niul patru — iată cîteva dintre speci-
menele vestimentare prezente simultan
în scenă. La rigoare, se poate presu-
pune o sugestie de generalizare tempo-
rală a acțiunii, idee la care trimite oro-
logiul cu acele incremenite, plantat la
rampă, simbol mai mult decît suficient,
dealtfel, dacă asta era intenția urmărită.
Cu totul nedumeritoare se vedește însă
coexistența, în decor, a unor piese de
mobilier perfect realiste și utilitare, cu
unele obiecte greu de identificat, năs-
pîndite suprarealist în avanscenă și care,
în plus, nu „joacă” nici un moment.

Alice GEORGESCU

P.S. O mențiune specială pentru ini-
țiativa conducerii teatrului de a ame-
naja, într-o sală din incintă, un micro-
muzeu cu diverse exponate (costume,
elemente de recuzită, documente etc.), ce
ilustrează „pe viu” etape semnificative
din istoricul instituției.

telex „teatrul” • telex „teatrul” •

Am citit cu deosebit in-
teres în revista timișoreană
„Orizont” din 10 mai a.c.
articolul Antoanetei C. Ior-
dache, „Modernitatea artei
scenice”. • Centrul de în-
drumare a creației popu-
lare și a mișcării artistice
de mase din județul Argeș
a inaugurat „Studioul de

comedie” cu premiera Cui
îi lipsește o doagă? de
Doru Moșoc, în regia lui
Val. Dobrin. • Teatrul de
Stat din Galați pregătește,
pînă la finele stagiunii,
Cetățeanul invizibil, come-
die de D. Solomon după Ilf
și Petrov, cu muzică de
Elly Roman, în regia lui

Victor Ioan Frunză și sce-
nografia lui Victor Crețu-
lescu, Dulcile, amare bucu-
rii de Dina Cocea, în regia
lui Valeriu Paraschiv și
scenografia lui Victor Crețu-
lescu, și Cîrțile de
M. Zoșcenko, în regia și
scenografia lui Valeriu
Paraschiv. •



Domnița Mărculescu Constantiniu și Florin Crăciunescu

(sau mai nesemnificativ) utilizați pînă acum de Teatrul „Ion Vasilescu” Domnița Mărculescu Constantiniu și Florin Crăciunescu. Alegerea se dovedește inspirată, lucrul cu actorul — foarte serios, astfel încît interpretarea devine unul dintre argumentele importante ale reușitei montării.

Cald, penetrant, portretul scenic realizat de Domnița Mărculescu Constantiniu utilizează culori bogate, nuanțate, diverse, dar mereu complementare. Actrița evaluează exact, fără a idealiza, adîn-

cimile de gînd și sentiment ale eroinei, dar îi privește cu afectuoasă înțelegere zbaterea, nu „ride de ea”, nu o ironizează, ci încearcă să ne facă permeabili la tristețea profundă, foarte omenească, ce răzbate de sub atitudinea sau cuvîntul uneori comice. Aceeași înțelegere, aceeași fină desprindere, a miezului de trăire autentică din coaja gesturilor ce o ascund, le acordă și Florin Crăciunescu eroului său, care s-ar vrea teribil și e doar teribilist, s-ar vrea învingător și e mereu invins. Minciunile personajului ce-și inventează mereu o altă identitate sună convingător pentru că sînt expuse cu credință, cu o candoare ce devine aproape onestitate: și poate, în fond, nici nu sînt minciuni, el ar putea fi oricare dintre personajele imaginare din orgoliu, desigur, și totuși cu înduioșătoare modestie a proporțiilor.

Piesă de cuplu, **Dol... într-un parc** este un permanent dialog, și meritul principal al regiei și al actorilor este acela de a stabili și a menține efectiv acest dialog, în care își răspund, se înfruntă sau intră în vremelnice acorduri doar replicile, dar și tăcerile, ritmurile, emoțiile, stările de spirit.

Concepută cu discreția, cu lipsa de ostentație proprii întregii montări, scenografia semnată de Adriana Urmuzescu e un cadru adecvat, în mod deliberat impersonal, al unei întîmplări de viață ce trebuie să pară și ea, la prima vedere, impersonală, banală.

Cristina DUMITRESCU

telex-„teatrul” • telex-„teatrul” •

Editura „Scrisul Românesc” a trimis în librării volumul lui I. D. Sirbu Bieții comediantii, care cuprinde șase comedii-eseu, cum le intitulează autorul. ● Noi spectacole la Teatrul Dramatic din Brașov: Într-un parc pe o bancă de Aleksandr Ghelman (regia, Eugen Marcus; scenografia, Doina Antemir), Scisoare de departe de Eugenia Busuicoianu (regia, Mircea Marin; scenografia, Doina Antemir) și Cum vă place de Shakespeare (regia, Florin Fătulescu; scenografia, Ion Cristodulo). ● Semnalăm numărul 4 (aprilie) a.c. al revistei „Cîntarea Româ-

niei”, care cuprinde, pe lingă multe alte interesante articole, „Lupta antifascistă în dramaturgia românească” de Mihael Crișan, „Teatrul de amatori bucureștean” de Eugen Crăiniceanu și „Tinerii și opțiunile pentru teatru, film și lectură” de Constantin Schifirneț. ● La Teatrul Național din Tîrgu Mureș se anunță un final de stagiu fastuos: secția română a realizat Livada cu vișini de A. P. Cehov, în regia lui Gheorghe Harag și scenografia lui Romulus Feneș și pregătește D-ale carnavalului de I. L. Caragiale, în regia lui Mircea Cornișteanu și scenografia Emiliei Jivanov, și

Punicele în ureche de Georges Feydeau, în regia lui Dan Alecsandrescu. Secția maghiară, O casă onorabilă de Horia Lovinescu, în regia lui Hunyadi András și scenografia Cameliiei Mtu, Cui i-e trică de Virginia Woolf? de Edward Albee, în regia lui Mircea Cornișteanu și scenografia lui Kemény Árpád, A douăsprezecea noapte de Shakespeare, în regia lui Kincses Elemér și scenografia lui Kemény Árpád și Praf în ochi de Eugène Labiche, în regia lui Dan Alecsandrescu și scenografia lui Nagy Árpád.

FAIMA